

TULSTRUP SOGN

20. ÅRGANG NR. 4

SEPTEMBER 2018

Til samtlige husstande i Tulstrup sogn

Helga og Karl Sørensens liv i Jaungyde

Helga på 91 år og Karl på 93 år står klar i døren og byder indenfor i deres dejlige rummelige hus på Sagavej i Ry. Her har de boet siden 2010, og Karl siger med glimt i øjet, at så længe han kan kravle afsted, vil han ikke flytte.

Af Kirsten Lund

Før de flyttede til Ry, har Jaungyde været omdrejningspunktet for deres liv. Helga er født og opvokset på Bounsgård, Hyllingvej 1 og Karl på Bakkegården, Ravnsøvej 27.

Både Helga og Karl har gået i skole i Jaungyde i den daværende byskole, Tulstrupvej 126. Jaungyde byskole blev bygget i 1862 og var skole i 100 år til 1962, hvor Knudsøskolen i Tulstrup blev indviet. Karl begyndte i skolen 1932 og Helga 2 år senere.

- Det var en 2-klaset skole med bette klas´ og store klas´, forklarer Helga. Vi gik 3 år i bette klas´ og 4 år i store klas´. 7 års

Jaungyde byskole.

skolegang i alt og så kom vi ud at tjene, efter vi var blevet konfirmeret.

Karl mindes tydeligt, at han blev konfirmeret den 26. marts 1939 i Tulstrup Kirke ved pastor Wienberg. De var hans sidste hold, før han døde i efteråret 1939.

- I skolen lærte vi dansk, regning, skrivning, geografi og lidt om Danmarks histo-

rie. Vi lærte ingen sprog, fortæller Karl. Den første lærer vi havde kneb det lidt for at holde justits. Han havde været lærer i 40 år og var nok over 70, vil jeg tro. Han kunne ikke tumle de store. Senere fik vi lærer Sørensen, og så kom der andre bol-ler på suppen. Han smækkede aldrig en lussing, men lige fra begyndelsen fik vi at vide, at her var det ham, der bestemte. Det virkede.

- Der er nok ikke mange, der kender dem på billedet mere, erkender Karl, dem i min klasse tror jeg alle er døde.

I har jo kendt hinanden altid og gået i skole sammen, hvornår blev I mon kæ-rester?

- Det blev vi først der omkring, hvor vi blev gift, fortæller Karl. Jeg skal da ind-rømme, jeg var ikke god til det der sco-ren. Jeg havde ingen kæreste, og så var det sådan, at Helga også boede hjemme dengang. Vi var jo egentlig ved at blive

Bryllupsbillede:
Helga og Karl Sørensen, 1955

gamle begge to, jeg var knap 30 og Helga var 28, og det var ved at være på tide at blive gift, syntes Karl. Så blev vi enige om, at det kunne vi vist godt finde ud af. Det har da også holdt i over 60 år, konstaterer Karl med tilfredshed.

- Han gik ikke over bækken efter vand, så vi blev gift i 1955, griner Helga.

- Mine søskende og jeg skiftedes til at passe Bakkegården og hjælpe til hos mine forældre, da vi var unge, fortsætter Karl. Da det var min tur i 1951, begyndte min mor at blive syg, og vi blev enige om, at jeg skulle blive hjemme og passe gården i stedet for, at mine forældre skulle hyre fremmed hjælp. Min mor døde i 1954.

Da Helga og Karl blev gift og overtog Bakkegården, flyttede Karls far over i går-dens tidligere karlekammer og tørrehus, som blev restaureret til en lille lejlighed

Skolebillede fra Jaungyde byskole
vinter 1938-39

Bageste række fra venstre: Marie, Ida, Tinne,
Ellen, Bodil, Elsa, Anders, Leo, Karl, Børge, Arne.
Anden række: Gudrun, Eina, Anker, Peter, Egon,
Niels, Birgit, Rose, Søren.

Tredje række: Tommas, Verner, Niels, Marie,
Ester, Edith, Grete, Grete, Emme, lærer Sørensen.

Fjerde række: Peter, Ruth, Kresten, Helga,
Henning, Sigrid, Edith, Søren, Aage, Folmer,
Elvin, Hans.

Bakkegården, Jaungyde, som den så ud i 2010, da Helga og Karl Sørensen solgte ejendommen

på 60 m². Helga og Karl sørgede for ham med kost og hjælp ham i de 14 år han nåede at bo i lejligheden indtil sin død i 1970.

Et godt sted at være barn

- Jaungyde var et godt sted at være barn, erindrer Karl. Dengang kunne man lege alle vegne og spille bold på vejene. Vi havde jo ikke mobiltelefon, computer eller teknisk legetøj. Vi legede med pæne sten, vi fandt eller flotte fjer. Børn havde en god fantasi dengang.

- I Jaungyde havde vi forsamlingshuset, hvor der blev holdt f.eks. juletræsfest. Det var en stor dag, da vi var børn. Lærer Sørensen fik også indført fastelavnsfester og købmanden, Helga Høj, hun var god til at samle de unge. Hun ledte f.eks. gymnastik i forsamlingshuset.

Vandrehjemmet ved Knudhule blev bygget i 1936. Det gav nye muligheder, og der kom gang i håndbold- og fodboldspil-

let, ligesom der blev arrangeret idrætsfester. - Det var almindeligt, at vi børn hjalp til med alt muligt på gårdene, fortæller Karl. F.eks. har både Helga og jeg hentet køerne hjem til malkning fra marken om aftenen. Dengang gik køerne ikke løse, men stod tøjret på markerne. Vi trak dem hjem i et kobbelt og gik bare på vejen. Der var jo ingen trafik, og hvis der kom nogen, trak køerne selv til side.

Jaungyde under krigen

Karl tjente hos sin bedstefar i Hvolbæk i 1940, hvor tyskerne kom, og han husker, hvordan bedstefaren gav sin holdning klart til kende: "Havde jeg haft min bøsse, så kunne jeg lige have stået her og skudt dem", havde Karls 80 årige bedstefar sagt.

- Ellers mærkede vi ikke ret meget til krigen, fortsatte Karl, men mindes alligevel med hvilken nervøsitet, han første gang cyklede forbi stationen i Skander-

Bakkegården, Jaungyde, før 1955.

borg, som tyskerne havde indtaget, da han skulle hjem til Jaungyde fra bedstefaren i Hvolbæk.

- Der skete jo ikke noget, sagde Karl, selvom tyskerne stod der med deres håndgranater.

- Senere i januar-februar 1945, hvor krigen jo egentlig var tabt, var soldaterne sølle. Det var jo kun drenge og gamle mænd, huskede Karl. En dag blev der befalet, at dem der havde en kane skulle møde op ved Tulstrup Afholdshjem (Tulstrup Kro), som var fyldt med tyskere. De skulle flyttes. Vi var to fra Jaungyde, der måtte afsted til Tulstrup med vore hestetrukne kaner. Tyskerne skulle transporteres til toget i Ry for at blive sendt videre til fronten. Men det var ikke soldater, det var bare kanonføde.

- Tre dage senere kom der bud igen. Vi skulle møde med vores kaner klokken ni om aftenen for at flytte tyskere, der var

indkvarteret i telte og hytter i Gl. Rye ved Galgebakken. De skulle transporteres til vandrehjemmet ved Knudhule. Vi blev beordret ind i række med en soldat ved hver kane, inden vi kørte afsted. I to nætter skulle vi køre. Den første nat kørte vi én tur og to ture næste nat. Der var måneskin, så vi kunne sagtens se. Da vi havde kørt den første tur den anden nat, sagde korporalen, at vi skulle køre endnu en tur. En af landmændene sagde nej, hans heste kunne ikke mere, de havde også arbejdet i skoven hele dagen. Korporalen insisterede, og det samme gjorde landmanden. Så forsvandt korporalen, og et øjeblik efter kom han tilbage med overløjtnanten, som trak sin pistol og beordrede os ind i gelederne. Der var ingen pardon, så måtte vi afsted igen. Da jeg kom hjem klokken fem om morgenen efter at have været afsted fra klokken ni om aftenen, var far også blevet noget urolig over, hvor jeg blev af.

- Det var faktisk det eneste vi mærkede til tyskerne, ellers havde vi slet ingen kontakt med dem, fortalte Karl.

Naturen havde stor betydning

Det har betydet meget for Helga og Karl at være i nær kontakt med naturen som landmænd.

- Vi gik jo bagefter hestene. Så vidste vi, at hvis der var en vibe, der begyndte at blive lidt nærgående, var der sikkert en rede i nærheden, fortæller Karl. Så holdt vi og ledte efter reden, til vi fandt den og kørte udenom. Når vi harvede, skete det, at vi fik øje på en lille uldtot, der rullede nede mellem harvetænderne. Det var en lille harekilling, som kunne nå at komme væk, når vi holdt hesten lidt tilbage. Vi vidste, hvor lærken havde reden, når den fløj op og kvidrede. Det var noget andet end i dag, hvor landbruget er industri. Der skal tjenes penge. Det skulle der selvfølgelig også dengang, men landmændene var ikke så hårdt spændt for med gæld.

- Jo, vi havde en god tid som landmænd nær naturen. Derfor kan jeg også så godt li' fædrelandssangene i højskole-sangbogen, hvor naturen fylder meget. Sådan en tid som Jeppe Åkjær beskriver, hvor han går ude på heden, det får vi ikke mere. Men det kunne vi forstå, det moderne kan vi ikke forstå, erkender Karl.

Helga og Karl drev Bakkegården med både køer og svin og var landmænd helt til 2010, hvor de solgte gården og flyttede til Sagavej i Ry. De seneste år havde de

dog kun planteavl og ingen besætning. Deres søn Lars boede på Bakkegården, og de havde indgået aftaler om, hvordan han skulle overtage gården på sigt. Ulykkeligtvis omkom Lars i 2008 ved en tragisk arbejdsulykke på sin arbejdsplads hos DLG, hvor han styrtede ned fra en silo. Han blev 47 år. Karl fortalte, at Lars var meget sportsinteresseret og brugte al sin fritid i Ry-hallerne, hvor han bl.a. trænede nybegynderne i håndbold.

- Jeg er troende, og det sker da også, at man griber til at folde sine hænder, når det ser sort ud, fortæller Karl bevæget om dengang, de blev kaldt på hospitalet, fordi deres søn Lars var forulykket.

- Min mor sagde altid, at hvis der er noget, der kniber, så ved I, hvor I får hjælp. Hun var troende, men gik ikke meget i kirke, men jeg ved heller ikke om vor Herre tror, at vi bliver bedre mennesker af at sidde i kirken. Det tror jeg ikke. Men jeg kan li' at komme i kirken og høre præstens prædiken og synge salmerne. Ved dåben bliver vi indviet i kirken, og der hører vi til, til døden skiller. Når man mister dem, man har kær, hjælper det med en bøn, derfor hører kirke og præst til i samfundet, mener Karl.

Livet som gammel

- Vi har lidt svært ved at høre, og selvom vi har høreapparat, kniber det at følge med f.eks. til foredrag, så det deltager vi ikke ret meget i mere, fortæller Karl. Vi er ellers kommet meget til sognemøder i

Tulstrup præstegård. Præsten (Erik Bredmose) er jo så flink så flink, det er en rigtig god og folkelig præst, vi har. Han kommer da også og besøger os en gang imellem.

- Det værste ved at blive gammel er, at vores gamle venner vi kom sammen med i Jaungyde, de er væk, siger Karl, og man bliver ringere, ikke som person, men

kadaveret bliver ringere. Man kan ikke det, som man kunne engang, og huset her er da også rigeligt stort til os. Men indtil videre passer vi det selv. Fredag er rengøringsdag, hvor jeg vasker alle gulvene. Vi hjælper hinanden med at lave mad, og alt i alt er livet som gammel faktisk godt nok, slutter Karl med et smil.

FAKTABOX

Helga Sørensen f. Johansen. Født 1927 på Bounsgård, Hyllingvej 1, Jaungyde.
Mor: Else Katherine Johansen f. Pedersen. (1901-1991).
Far: Alfred Bernhardt Johansen. (1898-1975).

Karl Sørensen, født 1925 på Bakkegården, Ravnsøvej 27, Jaungyde.
Far: Søren Sørensen. (1889-1970).
Mor: Kathrine Sørensen f. Thomsen. (1895-1954).

Helga og Karl Sørensen blev gift i 1955.
1961 fik de sønnen Lars Sørensen. Lars omkom ved en arbejdsulykke i 2008.

Nyt fra Tulstrup menighedsråd

Af Jens Peter Møller

Nu er vi over den nok tørreste sommer i mands minde. Også kirkegården har set tør og trist ud, men de fleste planter har alligevel klaret sig gennem tørken – kun "Luthertræet" har fået ekstra vand sommeren igennem og står derfor frodigt og grønt endnu.

I øvrigt blev kirkegården og de mange gravsten fra sløjfede gravsteder taget i nærmere øjesyn ved årets kirkesyn i maj. Indtil nu har graveren opstillet sten fra de sløjfede gravsteder langs vest- og norddiget, og flere er stillet på græsplæner på tomme gravsteder. Det blev besluttet at nedsætte et udvalg, som laver et skøn over hvilke sten, som af lokalhistoriske grunde skal forblive på kirkegården og ikke mindst vigtigt, hvilke sten, som af sikkerhedsmæssige grunde skal fjernes. Farlige sten og ikke bevaringsværdige sten fjernes fra kirkegården. I øvrigt undersøger graver og kirkeværge etablerede gravsteder for usikre sten og tager kontakt til gravstedsejerne, hvis gravstenen står usikkert.

I rådet har vi som mange andre instanser arbejdet med den nye persondataforordning. Det er jo vigtigt, at vi overholder loven, men vi finder det også vigtigt, at vi kan leve med den og de stramninger den har givet for offentliggørelse af navne, som de kirkelige handlinger vedrører. Kirkens procedure herfor lægges på hjemmesiden, når den er endelig godkendt af rådet. Indtil da følger vi de officielle regler. Det betyder bl.a., at vi har valgt at undlade at oplyse navne på dødsfald, vielser og døbte på bagsiden af sognebladet.

Her i sommer er kirken kommet på www.google.com/maps/ med 360° Google Street View. Så søger du efter Tulstrup Kirke på google maps, kan du tage et virtuelt skridt ind i kirken og se dig omkring. Fagre nye verden.

Jeg vil til sidst gerne slå et slag for kirkenes årsmøde søndag den 18. november. Der er gudstjeneste i Tulstrup Kirke kl. 10.30, derefter fortsætter vi i Tulstrup Præstegård med frokost og årsmøde. Det vigtigste punkt på dagsordenen er drøftelse af kommende sognestruktur. Så kom og lyt og giv din mening til kende.

*Formand for menighedsrådet
Jens Peter Møller*

Tulstrup kirke i sommerstemning

Årsmøde

Menighedsrådet inviterer alle interesserede til årsmøde med frokost efter gudstjenesten søndag den 18. november.

Gudstjenesten er kl. 10.30 i Tulstrup kirke. Derefter har vi dækket op til frokost i præstegården kl. ca. 11.30.

Når vi har spist, vil menighedsrådet fortælle om, hvad vi har arbejdet med det forgangne år, og hvad vi forventer at arbejde med i 2019. Det vigtigste punkt på dagsordenen er drøftelse af kommende sognestruktur. Så kom og lyt og giv din mening til kende.

Alle er velkomne!
Tulstrup Menighedsråd

Høstgudstjeneste i Tulstrup Kirke

Søndag 16. september kl. 14.00

Musikgruppen Max' Trio medvirker ved gudstjenesten

Efter gudstjenesten byder menighedsrådet på et lille traktement, og Max' Trio underholder os en times tid.

Julekoncert i Tulstrup kirke

Tirsdag den 11. december 2018 kl. 19.30

Knudsøkkoret under ledelse af Lisbeth Sangill underholder og synger julen ind.

TULSTRUP KIRKE

Sognepræst

Erik Bredmose Simonsen
Præstebakken 11
8680 Ry
Tlf.: 86 89 14 17
E-mail: ebs@km.dk

Graver

Barry Leonard
Tlf.: 27 32 47 50
Træffes ved kirken
fredag kl. 10.00-12.00

MENIGHEDSRÅDET FOR TULSTRUP SOGN

Formand

Jens Peter Møller
Tulstrupvej 58, 8680 Ry
Tlf.: 86 89 36 64 og 51 36 32 35
Mail: g.jp.moeller@hotmail.dk

Næstformand

Kirsten Lund
Tulstrupvej 16, 8680 Ry
Tlf.: 86 89 09 19 og 21 67 67 19
Mail: kirsten.lund@fiberpost.dk

Kasserer

Elisabeth Mejnertz
Hyllingvej 1, 8680 Ry
Tlf.: 86 89 26 28 og 51 90 23 45
Mail: emejnertz@yahoo.com

Kirkevæрге

Anders Hedegaard
Randersvej 99, 8680 Ry
Tlf.: 24 84 74 90
Mail: andersigne@mail.dk

Kontaktperson

Else Marie Klærke
Tulstrupvej 67, 8680 Ry
Tlf.: 61 34 19 40
Mail: elsemarie@klaerke.dk

Stedfortrædere:

Mads Bjerre Nielsen
Tulstrupvej 57, 8680 Ry
Mail: mads.bjerre.nielsen@gmail.com

Mogens Christensen
Tulstrupvej 27, 8680 Ry
Mail: christensen_mogens@mail.tele.dk

Mogens Thykjær Weigelt Nielsen
Skæggeskovvej 1, 8680 Ry
Mail: mogens@luwe.dk

Ellen Lystbæk
Skæggeskovvej 4, 8680 Ry
Mail: ellen@lysan.dk

